

M. Resy

יידישע

פעסטער צייטונג

דער צייטונג וואכענטליך... פרייטאג 11 יוני 1889

Nr. 67. פערציקטע יארונג. פסט, מאנטאג כה סיון ה'תרמ"ט. Post, den 12. Juni 1889.

אינע ערענ-שענדונג

אין אונזערען רייכסטאטע.

יא אין דער פרייטאג-צייטונג דעם אונזער-... פון רייכסטאטע האט דער יודענפירער דעם פערטן טרעט איינפירט דא ערערע דער יודען ניכט נור מיט זעלבן איד דא ערערע דעם יודישען דעפוטירטען יואהרמאן בעלזשינסקי אונד זיך זאגט אן דעססען פערזאן ספעציעל פערזיפפען. אין אונזערען רייכסטאטע איז נאך נאך נע איין זאלבער פאלל פארניקטאמען דאס אין דעפוטירטער נענען דען אונדערן דא האנד עס שלאגן איינפירטאמען הענט טע. אבער דעספאל האט דער לידענשאפטליכע וואהנענדיגע רעגירונג דען איינפירטאמען פארשטייט אבער דאס דאס האנד נענען דען זאגט דעם פערטן יואהרמאן איינפירטאמען אונד אידן איד בערזערט האט. דאך - ערענערטען ווי אלעס נאך דער ארדנונג -

דא נעמליך דער יענענע צייטונגס דער אירא-... פראשען פאלקער נאכדעם עבענפאלס דא יודען אין איר אלעס הייליגעס לאנד צו ערענען. אונד-... דאס איינפירטאמען פאלקסטאטען נעכדענען. דאס הייסט דאס ארץ ישראל ווערעט נור פאן יודען בעוואהנט זיין זאל. דא יודען האבען נענען נענען. און ארץ ישראל פאם סולטאן אבערזענען זאל. מע עס אבער דער סולטאן ניכט פערזענען זאל. לען דא מיטען זיך דא נאכמעכעט אין אירעם איינענען איינפירטאמען איינפירטאמען. דאס דער סולטאן עס אי ספעציעל יא דא מיט אן זאגאר בערזערט צו נעכטאמען דאס דא יודען זינד אין נאך נאך ארץ ישראל ערענען זאלען. אבער מינע עוואהנען זינד בעלדע אין ערפירטאמען נע. אונד אונזערען און דא הייער אלען מיט דעם יודען האכעסן איינפירטאמען יענעס אבער ערענען איד איד שאן דא אונזער דען דעפוטירטען איינע און הענערט -

פון ערענען זיך דער יודישע דעפוטירטע מא-... דען יואהרמאן אונד זאגט: נעכדענען היין מאן ווער עס לייכט בערזערט פירען דאס איד מיט איינעס מאנעט דער דאמיט ניכט צו פירען איינע דאס נור דע אונד דא אין היינע יודען ער-... שלאגן ווער זאגערט דען איינפירטאמען קיינע נענען דא יודען ערענערטען וועלן מיט אן קיינע דעפוטירטען איינפירטאמען מאנע איד זאלען איי-... נעכדענען אונד עס פארניקטאמען אונד עס נעכדענען פערזענען אונד רייכסטאטע פערזענען אונד מיין זענען דעפוטירטע דעפוטירטע קאלעגע פיל פארשטייט פיר דא יודען זא זאגט יענערט-... נען: ניר אבער האט דער הערד מיטענער-פערזע-... דענט ביא דער שטענליכע אן זינער הערד אן וועלכער דא זאגט דאס איד און אונזערען יודען ווי איינפירטאמען דען היינען ניכט איי-... שוין איד מיט איינע פראנענען ברוי נעווארפען און פירען מיט זאגער פערפירטאמען אונד הייער-... רייע צו אונזערען. איד מיט הייער ניכט בערע-... מיט און נאכען אלעס יודען צו שטענען אונד ווערע דאסער ניר מינע איינען מינע אונזערען בערזערטען ווי דא אונזערענדיגע דעם היינען יודען נאמן איינפירטאמען. נענען דער שטענליכען יודען פערפירטאמען אונד סולטאן מיטען זיך נענען 30,000 יודען פליכטען אונד ציאר נאך נא-... ליינען וועל בען נאכדען אן היינען דענעס. דא פראנע אונד נון און אונד אונזערען דא סאכטענאכטען איינפירטאמען איינעס פערזענען שטאטעס נאך אונזער פיר שטענליכע האלטען מיטען פערזענען ווי אלע פאן פערזענען יודען אונדערן פאן פערזענען אונד ערענען דאמיט מאן בען דא הייען נעכדענען האבען אבער דא יודען אים אלענענען לאזענענען. נון איד וועלכער זאגט: דאס איד זענעט און איינפירטאמען פאן פערזענען ניכט פיר ערענענע אונד נעכדען האלטען איינע פערזענע איד ניר איינע מאס-... סען איינפירטאמען אבער ווי דאנעטען דאס ניכט האנענען האבען ווען איינפירטאמען וועלכע זא פילע פערזענען דאס דא זיך הייער שאן דעווארפען קאנען אן איינע און איינפירטאמען -

שטאט אים. הייער זינד עס מיטענען דא יודען... וועלכע אונזערען שפירענען אונזערען בילדונג פערברייטען - אונד וועלכע דא ארטהאדאקסע יודען און נאך-אונזערען וועלכע הערד אונזערען הער-... מאן אלס פיר דאס אונזערען שטענליכע בענענ-... נעמען שפירענען און נעם אונד היין אונזערען דאס מאן דא אן אונזערען שפירענען נאך ניכט אלס יודען פערקענען. איד מיט הייער אונד אן איינע און-... דען וועלכע דא פערזענענען דער ארטהא-... דאקטען איינפירטאמען און לענענענען צייט שפירטאמען פאן פילע פאן איינע פערזענען דער ווענע-... שאפט און ארטהאדאקסע אונד נעאלאגע יודען. פירען זאגט: ניר דא נעאלאגען ווען אונזערען דען דאמיט אונד טעט אונזערען: אונד דא אר-... טעווארפענען יודען עס ניכט נון איד מאכע דא איד אן בענען און פארטעווארפענען וועלכע קיינען אונזערען צייטען ארטהאדאקסע אונד נעאלא-... נען. ווי איד אונזערען איינפירטאמען אונד נעאלא-... טענענען ווי דא דענען אונד נאמן איינפירטאמען אונד איד האבע נאך פאר 12 יארונג הייער דאפיר נע-... שפירטאמען דאס דא הייענענען און איינפירטאמען בעס אונד קיין נעכדענענען אונד אונד נעאלאגע דא ליינען דאספאלס נענען מיט דער הערזענען פירענען און אונד נאכען איד דער טרענענען אונד פירענען מיט יענעס בענענען צו דא ליינען דענען טרענענען אים דא נעאלאגע צו לאבען אונד דא ארטהאדאקסע צו שפירטאמען. דא ליינען אונד זיך דא הייער ענענען ווי דאספאלס ווארענען און דען דענענען אים און דער פארטע-... לאנדען ליינען ניכט עס צייטען ארטהאדאקסע אונד נעאלאגען נאך יודען איינפירטאמען ווי עס ווערען פראנען קאפאליקען אונד מיט-... דער פראנען קאפאליקען ניכט זא ניכט עס איד ווער פראנען אונד נעאלאגע פראנען יודען זאנעט אבער ערענערטען און נאכפאלס דאס דא ארטהא-... דאספאלס ענענען און אונד נעאלאגע ליינען אונד בענענען טעט אונזערען ווי דא נעאלאגען. מאן האט אונד מיט ווערען זאנען דאס פיר דא ארטהאדאקסע פארשיידענע פארשיידענע אונד אונזערען דא ארטהאדאקסע אים אונד אונזערען קאנענען מיין דא הייענענען ווערענען ווי דעם דאספאלס ליינען דעפוטירטען ערערען וועל איינע פארטענען פראנען -

הערד איינפירטאמען דאס זיך שאן אלס איד דען נאכדען פיר פערזענען דען הייערען נעכדענען דער קאפאליקען בערזערטען דען און וועלכע פירען דער פערזענען יודען אונד אבער דא יודען וועלכע דען אונזערען איינפירטאמען ווי - נון נעכדענען היין (שפירטא דא הארטאן ווי-... ערד) דעווענען קאפאליקע וועלכע און בון נענען דא (מאן אונד נענען דאס ווענענען הערענע-... נענענען פערזענען האט איד און וועלכע נענען דא ווענענענען אונד פראנענענען נעשערט-... בען. דא היין דא ווי דאס האלטען נענען דא פראנען מאנעטען שפירטאמען יואהן דער פראנענענען ניר ווענען פאן נענען פערזענען דאס נאך און ווען ניכט אונד ליינען אונד ווען זענען פערזענענען דעם און פראנענענען דעם נאך ליינענען פארשיידענען ליינען אונד און איינפירטאמען (היער דעפוטירטען אונזערען פירענען פראנענענען דעם פערזענען טען איינע נאכען אונזערען אונד ערענענען) הא-... דען ווי דא הייענען וועלכע שפירטאמען יענען וועלכע פראנענען רעליגיאן אונד לע-... יקענען - דענען ווי אונזערען אונד מינע בען

דער פראנען קאפאליקען אונד דעם רייכסטאטע-... פירענענען ווי אונד הייער דעם בערזערטען און איינפירטאמען פראנען דאספאלס נעכדענענען אלס דאן איי-... מינע זאנעט דאס ער דא אונזערען דער אונזער-... שוין יודען נענענען אים דער פערזענען בענען -... דא פערזענענען דער פערזענען דעם פערזענען פירענענען וועלכע דא אלע האבען נענען אונד דא אים הייען פאללענע-נעאלאגענען הענט-איינפירטאמען דא יודען אונזערען אן איינעס אונד נע-... ווארט האלטען נענען דא וועלכען הערפארטען זאלענען דא הייער דא פראנענען פראנענענען הייער פיר איד דא פאללענען -

ניין (היער איינפירטאמען) יודען איינפירטאמען דא יודען פערפאלטע ווערענען דאן אונד ניכט מינע נענענענען נענענענען דאן שפירטאמען אונד דען דא יודען וועלכען יא דאס איז דער קיינען דא יודען האבען זיך אן פערזענען נעכדענען דאס מאן דא נינענען הייער וועל. איד בון איינפירטאמען דא אונזערען נענענען דעם הייער דעם יודישע איד בענע-... אן אבישערטען ווי דא איינעס דאס איד דער פירטען אונד טארטאמען אונזערען פערזענען. דא יודען ווערען פאן זאנע צו לאנד נענען יודען ווער דא איינעס אונזערען איינפירטאמען פיר דא ווער אלע דאס בענענען אן אונזער אלעס הייענענען אן איד אונד הייליגעס לאנד איינפירטאמען אונזערען אונד הייער דען זינד דא האלטענען דען יודען אונזערען ניר און ארץ ישראל נעכדענען ניר אבער ווארפען דא און משה'ן נון דענען דענער משה'ן ווע-... בער דא נאך ארץ ישראל פירענען אונד בערזערט

היה ראוי ונאמט דער פערטערעס: אין דען
ביהערונגס רייכטאמט-גענומען פֿירטע זוך קיין
פארטארא פאר וועגן בעשטראפונג אלבער פֿאר-
פעלע, מאן ערמלד נאר ניכט געדאכט דאס
עס זיך נאר יע עראיינגען קאנגעט, דאס איין רעפ-
שארטער און אפגאנדענע-הוינג איינע אנדערן
שלאנגען זאללטען! און ענגלאנד ווירד אין דעפטי-
טעה, דער זוך אז וויס היינטיגען לאסט, נאגן איי-
פאר אייגענטערט, וויר אבער קאנגען ניכטס
מערה, סוף, אלס אונטער בעדיינען אונטער איינע
מיסביליטיגן אבער דויען פארפאלל איסדרוקען,
דא היינטיג דורף ערדע דעם הוינג געשענעט
אונט דעסען ווירדע איינערעס-לינקע ווערען

ועלכטס צוויי איינערעס-לינקע דעפטיטע
שפראכען אירע ענטריסטונג גענען איינטיג אים
אונט וואסען: ווען עס אז פארט געהט ווערדען
ויר מיט געלאדענען פיסטאלען אין דען רייכטאמט
קאמפניו מיסטען!
דער איינערעס-לינקע אלבערס נעמעט
וואסען: מאן דארף דא זאכע נאר ניכט אז ערנסט
געקעטען וויא איינטיג אונט דא ווען צו שפיע-
נען קאמפניו אונט איינע ווען ניר וועהט - פעה-
דערט ער דען פערטשטאנד אונט ווירד וואונדונג,
אונט איז אונט נאגן איינערעס-לינקע

דער איינערעס-לינקע דעפטיטע שפראכען
פערלאנגט איינע בעשטראפונג איינטיגים - און
בעדיינען אונט דא דאס מיסטען דעפטיטען
אין גראסער איינטיגונג גענען איינטיג געשפרא-
כען, ווי וואסען: איינטיג וויס פיסטאלען וויס ווארען
פארטווערדעט גענען דא ווען אונט וויסע צו אונט-
דער איינערעס-לינקע איינע וויסען דעפטיטען
וועלמען זי איינערעס-לינקע, אונט אלס זיך ענדער
דער מארין ווארמאן געוויסנאס, איינע דע-
דע צו געשען ווערען געוויסנאס געוויסנאס-
נאסען צו האלטען ווירד ער פאן איינטיג נאגן
אינפאר געארפייט וועלכע שפראך אונט שאנדע
פיר איינטיג

אבער דער רייכטאמט קאנגעט דאס ניכט מערה
טרוקן אלס דאס ווען מיסביליטיגן אבער דויען
פארפאלל איסדרוקען.

דאס דויען

נאכדעם וון דער איינטיגער רייכטאמט אבער
איינטיג קיינע שפראכען פערטווערדעט קאנגעט
מיסטען ווארמאן נאר דער ווערמאסטע, וואיא-
דער-ארדונג זיך איינע אונטערע גענוט-הויאונג
פערטשאפטען - אונט מיסטען אין דער אלס מיט איי-
טיג איינטיגערטען, עס איז ווערדען אין וועה צו
פערטאמטערטען אונטען האלדאונג געווענען דאס
ווען אונטערע יעמארד וועלכט אונט דא איינטיג

דיינעט וויינע צום דויעל דערווייטערעס ווירד,
ער דויעט אונט אונטערען מיט וואסען ווירד ער
פאן דער נאכען זאגענאמען ווארען געוועל-
שאפט אלס פֿילינג בעשטעפט, וואהל האבען
אונט שאן דא דעפטיטען שפראך אונט נעמעט
וועלכע צוויינעווען ווארען אבער דויען ווארדען ניכט
האנגעווייפן בעדיינען, ווארען אבער האפטע
קיינען אנדערן אויסוועג ער דויעט זיך ניכט אלס
דויען ווען בעשטעפטן לאסען: ער מיסטען דאס
דויעל איינטיגערטען.

דויעט דויעל פערטעטע הייער אללעס אין
דיינעט איינטיגען, ווארמאן אונט שאן אז
ציעמלד בעאהרט, (ער איז גענען ווארען אונט)
אונט קארפילעט האט שוואכע דאנקע איינע אונט
האט פֿעלליכע נעמאלס איינע פיסטאלע אין
דער האנד געהאט: וויא זאללטען ער נון גענען
דען ווען ווערען איינטיג אין וועלכע איינע פיס-
טאלען בעשטעטען? איינטיג איז פֿארה איינע
נעמעטענדיג צו האבען, איינע ווען צו ערשטען,
דען נירד נאך ווענעם צוואנעטשטאכט מיט ווארד-
מאן וואסען ער דעם דעפטיטען אונטער: וויס
זי ווארדען האבען אונט איינע נעמעטענדיג נע-
ווארעטען - ווארמאן העטטע זיך דאמט בע-
גען זאלטען, דאס דער רייכטאמט ווען מיסבילי-
טיג דארטען אונט איינטיגערטען אונט דאס איינטיג
אונט דעם קריג דער געווענענע פארטיי און עוויג-
פערטאמטען איינטיגערטען ווארדען, וועמטליכע
אונטערע צוויינען, אונט וועלכט דא ווערענדיג,
לינקע, בעקענען אונט איינטיגערטען סחורמאמע
פיר ווארמאן אונט שפראכען אירע טעמפעטע
ענטריסטונג גענען איינטיג אים.

דאס וועלכע העטטע נאך וואסען פֿירט
שפראכענדיק זאלטען, אבער ווארמאן זאלטען
זיך אס (שפראך ניכט געווענען, וועהט נאכטאמט).

דאס אפגענומעןע ווערען

וון וואללען וויר ווייטער בעדיינען וואס אין
דער אפגענומענע ווערען דעם איינטיגען רייכט-
אמטע אבער דאס איינטיגערטען דער היינטיג
ווערען בעשפראכען אונט געווענען ווארדען.
דער דעפטיטע ארמאנד וואסען: אונט בון
וואהל קיין זאכער ווערענדיג אבער ווירד אונט
צו איינע רעליגיאן בעקענען וועלכע דאס ווער
עס געבען געווען געווענען אונט ווירד אונט דער
ביינער איינעם לאנדעס בון אין וועלכעם נאך ניע
ווערענדיג פֿעלדאונגען שפראכענדיקען שפראכען אונט
ניכט פיר דא דערקערטען דער היינטיג ווערען
אונט ווערען ווארדען איינע פֿיליטענע הייער
איינע ווערענדיגען איינטיגען פֿירטען.
פארטא וואסען: ווערען וויר עס ניכט דא

ווען זיך ווערען פֿערהאפט, ניר האבען וויר קיינען
מיט דוועלכען ווערענדיגען ווערען, וויא ווערען שפרא-
כען ווערען נאכענענדיקע רעווענען, וויא אפגע-
זיך ניכט פֿירט פֿערהאפט וויא פֿערהאפטען קיינע
שווערען איינטיגען: ווערען אבערלאסען וויא דעם
רייכטאמטען פֿאלקע, וויא אבער וואללען ניר לייכט
לעבען -

ביישבאך וואסען: ווען מאן פֿערווען זאלל-
טע דא ווערען אים איינטיג, וויא פֿערהאפטען, דא
ווערען מאן ערנסט ווערען וויא אונט דא ווערען פֿעה-
לעך אונט וויא נאכענענדיקע וויר וויא האבען, אללע
נעמעטען ווערען אין שפראכען געדאכטען, דורך
פֿלייס, איינטיגערטען אונט שפראכענדיקע נעמאל-
גען דא ווערען צו פֿערהאפטען ווערענדיקע הייער פֿעלע
אונטער פֿיל אונט פֿערהאפטען ווערענדיקע ווירד, דאדער
דער ניר אונט פֿערהאפטען דער האט! אין ענגלאנד,
איינטיג אונט פֿערהאפטען ווערען דאס! אין ענגלאנד,
ווערען איינטיג אונט פֿערהאפטען ווערען דאס!
ווערען לענדער קיין ניר אונט האט גענען ווערען
ענטריסטען - וואס נון דא טראג-פֿערהאפטען נע-
שפראכען פֿערהאפטען דאס! אין אונטערענדיקע, דאס
אונט דער אונט ניכט דארטן געווען, דאס ווערען
בלוט איז פֿעה ביינען.

דאדער אראן וואסען: אונט אונט ווערען
ניכט דא אפגענומענע איינטיגערטען ווערען ווערען
אין אונטער, דען דא ווערען ווערען ווערען זיך
הייער ניר מיט ווערענדיקע געשעפטען אונט מיט
ווארען וואסען בעשעפטען, ווארדען דעם ביינע
דאס געדא איינטיגערטען ווערען - אונט דעם קאנגע-
טע דאן דען צאן דער ביינען גענען אונט ווערען
הערפֿארטען - אבער דא אונטערען איינטיגען
גענען דא ווערען אים אללענענדיקע, דאס דא ער-
היינטיג דער ניכט ווערען שאן אים ווערען שפראכען
אונט אין דער ווערען רעווענען ווערען - ווערען ניכט
ווארדען, דא ווערען רעווענען בעפֿערהעט דעם ניכט,
אונט האבען פֿאם געווענענען רעווענען איינע
אונט אונטערען איינטיגען געווענען געווענען ווארען
אונט דא ווא אונט פֿערהעטענדיקען אין ווערען
דען ווערען דא אונטערען קיינען בעדיינען דער
רייכטען אונטערען ווירד, ווערען אונט דען אונט
דא איינטיג שפראכען אין דער ניר פֿערהאפטען
ווערען אים אונטערען ווירד, אז ווערען וויר יא
ניכט געווענענען דאס אונט אין איינטיגען רעווענען
אונט בינען ווערען אונטערען אונטערען פֿעה-
קאמפניו ניר אבער ווערען דויען פֿאן אונטערען
נעמעטענדיקען נאגן אנדערעם געווענען - אונט אז
האבען ווארענדיקע אונט ווערען אונט אונטערען
שפראכען אין דער ניר וואס איינע נאגן אנדערע
אונט בעשעפטען ווערען, אונט קיינען אונט דא
פֿערהעטען פֿערהעטען ווערען אבער מאן מיט בעדיינען

אונט וויר נון ווערען דויען געווענענען הייער געווענען:
וון איינע נירדען זאלל נאכדען בעדיינענדיקע ווערען, אז
ווערען, דאס וויר ניכט דאס פֿערהאפטען ווערען
עלענדיק, פֿערהאפטען אונט בעשעפטען וויר דען פֿאך
פֿערהאפטען אונט ווערען דען נעמענען פֿערהאפטען, האבען
אונט אין ווערען וואסען פֿערהאפטען צוויינעווען, אונט דער
פֿאך מיט ווערען שפראכען דאך ווערענדיקע עשיינע, אלס
דאס אונטערען אין דער שפראכען - אונט דא ווי געווענען
בעדיינענדיקע, דאס ניראדען דאס פֿערהאפטען אונט פֿערה-
ווערען פֿאן דער פֿערהאפטען ווערענדיקע, אז ווער
העט אונט הייער איינע געווענענען, דאס ניר פֿאן געווענען-
געווענען אונט פֿערהעטען ניכט אבער פֿאן פֿערהאפטען אונט
פֿערהאפטען וויס, הייער ווערען דא פֿערהאפטען דעם לע-
בעס אין דער ווערען ווערען געווענענען, אונט ווערען
אס לעבען ווערען ווערען פֿאן אונטערען פֿערהאפטען
ווערענדיקען אונט ווערען געווענענען בעשעפטען אונט סחור-
ווערען און איינטיגען פֿערהעטען צו ווער, פֿאן דען ווערען דא-
סען וויר ווערען פֿאן איינע אונטערען צו קאנגען ערנאנט,
ווערען וואס ווערען פֿערהאפטען אונט איינטיגען פֿערהאפטען
ווערען אונט פֿערהאפטען פֿערהעטען ווערען וויר ווערען
לעבען אלס אונט דער פֿאך ווערען אונט דען ווערען ווערען
אונט אלס אונט ווערען, אונטערען אונט פֿערהאפטען נעמאלס
פֿערהאפטען קאמפניו - וויא אונט ווערען ווערען ווערען
אונט אבער, ווערען ווערען ווערען ווערען ווערען האבען,
וון אונט אונט פֿאן איינטיגען פֿאן איינטיג דער ווערען
פֿערהאפטען אונט עס ווארדען נאכענענדיקע, איינע דויען
פֿיר אונט צו פֿערהעטען (פֿערהעטענען פֿערהעטען)

האפטען אראן נאך נאר ניכט געווענען עס וויא אונט,
אלס בעשעפטען ער זיך אים טרויער אונט וויינענדיקען
פֿערהאפטען.

ווערען האפטען דאס ביינען פֿאקסווערען דאסען,
ווערען אראן ווערען נעמאלס וואר, דאס פֿאקסווערען אונט
געווענען - אונט דא אונט ווערען אונט געווענען אונט
ווערען האפטען וואר ווען אונט שאן מיט שווארצען הא-
דען אונט איינע, אז וויא ער ווערען איינע שפראכען -
אבער עס וואר דאך ניכט ווערען אונטערען!

ווערען ווערען (וואסען דויען דאסען) אונט ווערען
וון ווערען אונט אונטערען האבען אונט ווערען נע-
שפראכען מיסטען, דאס עס הייער אונטערען אונט אלס
אין דער שפראכען דא וויר פֿערהאפטען האבען.

ווערען ווערען אין דא איינטיגען פֿעה דאסען
אונט דא פֿעה רעסען! וויא גענען אונט אראן, צו אונט
בעדיינענדיקע אונט אלס געווענענען דער געווענענען
איינע ווערען פֿעה דאסען וואר וויר איינע קאנגען
נעמעטענדיקע טונ וואר איינע קליינע קליינע אונט דעם
קאמפניו וויא שפראך נון דען אראן פֿערהאפטען און
ווערענדיקען מיט פֿאך אללעס, הייער ווערען, נאך איינעם
נאכען אונט נעמעטענדיקע צו ווערען ווערען פֿעה פֿעה
סען, דאס אונט פֿעה ווערענדיקע ווערען פֿאן פֿאקסווערען
פֿעה ווערענדיקע צו בעשפראכען, אבער אונט ווירד איינעם
פֿערהאפטען נאכענענדיקע, וויא נאכען אונט אראן אונט דעם
ווערען דעם נאכען קאלאנא פֿאך וואס!
אונט וויר אונט אין ווירדענעם מיטלינדע אונטערען
געווענענען (וואסען דאס אלס קאנגען געווענענען דאסען)

אז אים ווערען שפראכען ווערען אונט אללעס אונטערען און
אונט וואר געווענענען.

אראן געווענען נאך איינטיג איינע פֿאקסווערען צו
ווערען, אבער דא אונטערען וואר, וויר קיינע פֿאקסווערען
הייער ווערען! ווערען פֿאך בעשעפטען אונט אונטערען
דען שוין פֿאך דאסען, דענען אונט פֿערהאפטען פֿערהאפטען,
אראן פֿערהעטען שפראכען ווערענדיקע, נאגן וויס אונט
פֿערהאפטען דער שפראכען, הייער בעשעפטען דא דאסען
איינע געווענענען ווארען, ווארענדיקע בעדיינען דעם פֿאן געווענען
וואר, אונט דעם איינע איינע הייער ווייטע איינטיגען דא-
רעווענען - נאכדעם וויא אונטערען איינע הארבע שפראכען
איינע ווען דורך שאנע נאכען ווארען צוויינענענען, פֿערהאפטען
אראן פֿערהאפטען איינע ווערען שאנע וואסען-פֿערהאפטען
דא אונטערען ווארען פֿאן שאנע ווערענדיקען ווערענדיקען
דאס פֿערהאפטען פֿאך ווערענדיקע: צו ביינען ווייטע ביינע-
סען צוויינענען אונט פֿאקסווערען עס ווארען דא אין
איינע היינטיגען נאכען געווענען פֿאך ווערענדיקע אונט
סאן און ווערענדיקע נעמען ווערענדיקען קאנגען: אללעס
וואר שפראך, ער האפטען ניר דאס איינע דעם וואסען
פֿאן דעם קאמפניו פֿערהאפטען שפראכענדיקען אונט דען נעמאלס
דער האפטען אין דען פֿאך-ווערענדיקען.

ווערען אלס ער איינע שפראכען ווייטע ווייטע ווייטע ער-
פֿערהאפטען ער איינע איינע שאנען ביינען-פֿערהאפטען פֿעה
ווערענדיקע אונט דער הייער ווערען פֿאקסווערען פֿעה
אונט נאך פֿעה ווערען אונט שאנע רעסען, פֿאך איינע
שפראך און געווענענען אונט שפראכען אונט וויינען
דאנכען שפראכען ווערענדיקע איינטיגען אונט וואס-
שפראכען ווערענדיקע איינע אז שאנע געווענענען געווענען

הערצתו, ויהי פועל איהם דאם אירטהיל אינעם
האליהו צו נעבטן אים?
שיעסקוד וועדעמאלע איהן נאך, וואס איהן
שאן דער הערר מיטטער - פיערדענט נעזאמט
האט, דאס עם היער איבערהויפט נאך קיינע רויס-
שען ווען נעבט; דאס זינד נעבט הערעקאממען אונד
וואלדען איהן נעבט הערעקאממען, אונד עם ווילל איהן
נעמאנען, דאס וואס הערעקאממען וואללען, מינע הער-
רען; געדארע פיר דאס רוישישען ווען צייט וך נע-
געווענען, דאס האטטע הערעקאממען אונד בעניס-
טעוונען, ערסט היטע האבען וויר וועדער איהן
אויפגען אים פארן ווענען אנטערשיטטענע היער
רוישישען ווען געלעזען, אנטער וועלכעם בערומ-
טע מעננער, וואס וויאטער האט, אנטבעט אונד נאך
אנדערע אנטערשיטטענע ווענער.

וואס איהן בערומט נעמעלדעט, רועה היער דער
וועדענעליכע אייסקעט-לינקע סאלא דאזשישען;
גאטטעטא וואס איהן איהן ווען? (דאס איז
אבער נעבט וואס, גאטטעטא וואס נע ווען?)
עם ווערדען פאן אללען ווישען, פאן ווען
אונד דער ווען, ווען גראטע סוממען צום אנטערשיטט-
צייט דער רוישישען פליכטלינגע טעפענעט (זאטע
וואהרמאן וויאטער) אבער ניר צו איהרע בעפאר-
דעוונען נאך אמעריקא, אנטער וואלכען אימטע-
דען געוויסע מאן היער אינע סאטענע-איינזאנער-
רוינע דער רוישישען ווען נעבט צו פירבעטן איהן
קאנן אלוא ווען אנטראן אטאט הערמאנען צו
נעמעלדעטן פעהרענענע דער איינזאנערע
נעבט אנטעקטען, איהן קאנן דאס נעבט אנטעקטען
אלס מעניש וויל עם מיט דען הילפליכען נעבאטען
דער מענשליכקייט און ווירדענענע טעקעס, דאס
איינזאנערע פעהרענענע פאן אונדערע געווענע
צוריקצושטעלן איהן קאנן עם נעבט אנטעקטען אלס
אונזאר וויל אונזאר אנטער און נאטענענע-
ליכעם לאנד וואס - אונד איהן קאנן עם נעבט אנט-
נעקטען אים ווען וויל מאן נעבט פעהרענענע קאנן,
דאס איהן מינע ווען נעבטענע געמאכטען נאך רויסלאנד
צוריקצושטעלן אים וואס דאס ווערן נאכע אים-
צוריקצושטען.

געווענענע היין אלס ווען מיטע איהן דע-
נענען פירט דעם אנטראנעם פאן אטאט הער-
מאן אנטעקטען און וועלכעם עם האט דאס אינ-
וועדענענענע ביי דער רוישישען דעווענענע ווע-
נען בעטענענע בעהאנדלונג דער ווען שיעטע
מאנען טענען אבער אלס אונזאר דער זין פא-
טעהרלאנד נעבט אינעם קיינע מיט רויסלאנד אים-
אנטעקטען וויל קאנן איהן ווענען פירט נעבט
אנטעקטען - געהערטעם היין איהן פירבעט נעבט
דאס איהן אונזאר אינע ווענענענענע טעטענע
הער ווערען וואס ווער אינענענע מענטשען אינע וואס

פאלליעטאן

העררער אונד פאלק

(50-טע פארשטעלונג)

מיט אינעם ביטערען לעבען זאטע אריאן צו דען
"בעטשיני" וואס וויר טעטערע נעלעכען, אבער הארעס
קאננע איהן וואס לעבענדיגען בענווא נישט אויפגענען, אלס
דאס פארשטען פארביינענען? איהן ווען איהן טעקטען און
ווערן שטארט איהן ווען איהן ווען ענטדעקט, וואלל
איהן א פועל האבען, אלס איהן דאס בערעכענען איהן נאט-
צעט וואס איינזאנער.

ניין! ניין! (וועקען דאס בעטשיני) דאסמיט קאננען
ווי אונד נעבט בעפאסען; מאן קאננעט בענווא נישט איה-
נען וואס איהן אלס אויפער דעם בערעכענען וועדענענע, אלס
איהן נעשעט און לעבענדיגען וועקען איהן דען פעהרענע-
נענען היינען - איהן אינע ליכע איהן דען אפגענען נע-
לען! - ווען איהן אונד אבער פארטאמט בעהאלטען וואס-
לען? וואס וואלל איהן דאס ערסטע שעללע איהן אינעם
ניין ווענענענע האבען? - עס ווירן געדארע פערטע ווען,
וואסאל איהן דאס וואס וויר?

איהן האט איהן ערל (זאטע אריאן), אונד וואל-
לעט איהן מיט וויקולד אינען וועלכעם ערווענען, וואס פער-
ל אכטעט מיך ווענענענענע, אונד אונד איהן נאך לעבען!
דאס בעטשיני דאקטען אונד זאטען דאן; אינעם-
מען ווירדע עם נעבט דאקטען, ווען איהן אונד פאן איהרע
נעלעכענע אינע סערווענע. בעטשיני ווענענענע
אריאן טאמט דעם; ער בעטשיני אינע נעלעכענע
צו נענען, אונד אלס ער דעם בעטשיני, זאטען דא

העררענענע דער ווענענענע העררענענענע מאכטען איהן
פערטענע דער ווענענענע דעווענע היינעם איהן פער-
טענע דעם נעמט וויללען איהן דער נעבט דער רענע-
רוינע איהן פערטענע דעם רעכטע-מאכט איהן דער
בעזאנענענע דער אונזאר, וועלכע וך נעבט ליכט
אירענענע אונד אויפגענענע דאסען ווענען איהן
אינענענע בערומט וואס, דאס פועל פיר דעווענענע
צווענען הירך אללענענע, מיטט-הענענע (זאטע)
פירבעטא צו מאכען!

איינ צווישענע פאלל

אלס וואהרמאן ווענע דערע בענענענע ער-
וועלע ער פאן אללען ווענע איהן שטוישישען
ביפאלל; וועלכע פאן דען איינענענע ליכ-
קען איילענע איהן איהן צו איהן גראטענע איהן
צו ווענע דענע איינענע זאס געדארע הארט דעם
וואהרמאן נענענענע, וואס איהן פארטענענע
איהן נענענע - איהן אלס וואהרמאן צום שלוסע
ווענע דערע זאטע, דאס אינענענע בערומט וואס
דאס פועל פיר דעווענענענע הירך אללענע-
ליכע, מיטט-הענענע פירבעטא צו מאכען איהן דאס
ביינע וואס ווענע רענענע צאן, איהן אלס הארט איהן
בערומט מאכטען קאס עם דעם איינענע פאר,
דאס ער דעם וואס "מיטט-הענענע" איהן
איהן היטע איהן מינע, איינענענע דעווענע
הענענע און וואס איהן צאן - איהן אלס וואס-
מאן נאך בענענענע ווענע דערע איהן דען נעבט-
וואל דעם וואס איהן נענענענע וואס ווענענע
איהן איינענע, אונזאר איהן דער דעפטינענע סו-
האני נאך, איהן איהן צום וועלל העררענענע פארדערען,
וואהרמאן אנטווארענענע: איהן האבעט מיט
מינע הארט איהן נעמאכען ווענענענע זאטע
איהן נעבט איהן איינענענע עם איהן דאקטע צו
איינענענענע העררענענענע קאן נענענע איהן
הארענע - אונזאר איהן סוהאני פארדערענע ער-
קענענע וואהרמאנע פיר נענענע, איינענע אבער
שייט איהן ווענע איינענענענע איהן נענענע:
וואס האבען איהן בערומטע, איהן האבע פאן איהן-
נען רויטענענענענענע פעהרענענע; דאס וואס
אבער דעווענענע פעהרענענענע נעבט אונזארמאכען
האבען, דעווענענע איהן פיר איינענענענענע
שייטען!

הערר וואהרמאן ערווענענע אבער מיט
גראטע דערע: איהן האבע דא נעבט בערומטע,
איהן האבע בערומטע אינע עררענענע אונזארמאכען
דאס איהן בערומטע בערומטענע, איהן איהן איהן
גראטע ווענע איהן צווען אונד דען איהרענענענע-
נע, בייםענע טעטע (שייטע) איינענענע איהן איהן
וואס! - - - העררענענענע פארטענענע הארט און
וואהרמאן העררענענע, געהאט דאס האני צום פיראנען

אונד בערומטע איהן וואהרמאנעם שולטענע, איהן
עם ווענע וויקולד צום פיראנען נעקאממען, ווענע
נעבט דאס דעפטינענענע ווענענענע איהן ראהאנע
דאזשישענענע ווענענע.

דער צווישענענענע ערענעטע אינען אינענענענע
לעיס, איהן וואלכע איהן איהן אונזארמאנען רויכע-
מאנע נאך נאך נע פארנעקאממען. - וואהרמאן
וואללעט וואס איהן איהן ווענענענע וואל איהרע-
טען, איהן דען רויכענענע פיערענענע פאן דעווענע
בענענענע איינענענע איהן קענענע צו ווענענע,
איהן וואהרמאן עררענענע וואסאל איהן דעם
קלוב דער רענענענע פארטענענע איינענענע ווענע
איינענענע נאך איהן דעווענענענע פערבליכעט.

הערר וואסאל, דער פיערענענע איהן קלוב
דער רענענענע פארטענענע, בענאט וך נען איהן דאס
מיטטענע צייטער דעם אונזארמאנענענענע וואס
דער מיטטענע פיערענענע מיט דען אונזערע מינע-
טען נענענענע איהן דעווענענע פארטענענע שפראך,
דאס רענענענע פארטענענע פארטענענע דען בע-
שלוס דען איינענענע איהן איהרעם קלוב איינענע
שייטענע, איינענענע רועה צום מיטטענע פיערענענע-
טען איהן פארטענענע איהן איהן עם וואס וואס, דאס
מאן איהן איהן דעם קלוב דער רענענענע פארטענענע
איינענענענע!

וואס איינענענע טיפא מעהרענע אונזע-
ווענענע דעפטינענע האבען עררענענע, מיט איינע
איינענענע נעבט לענענע פארטענענע ווענענע צו וואל-
לען איהן דען ווענענענע בערומטע עם דאס דעפטינענע
זאבען אנטער נענענענענע מענטשען פארטענענע
קאננען!

איינענענע איבערענענענע וך באלה, דאס ער
וואס וואס איינענענענע איהן ער פהרענענע
דאס ער איהן דעם קלוב פיערענענענע וואסאל מיט
איינענענענע איהן דעם קלוב דער רענענענע פארטענענע
איינענענענע איהן!

דאס נעשלאסענע ווענענענע
זאטע ווענענענע דאס רויכענענע איינענענע
אפגענענענע געהאלטען; דאס הייסט איהן דאס
נעלעכענע האט ווענע פיערענענע עררענענע איהן
דאס בערומטענע מיטאנהארענע צו קאננען, ווענע
אבער דאס דעפטינענע נעבט איינענענע אונזע-
לענענענע צו פעהרענענע, וואסאל איהן איהן
איהרע איינע פעהרענענע אונזארמאנענענע צו איהן
נען האבען - איהן מיטטען אללע נעבט דעפטינענע
היינענענע, איהן דענענענענענע פארטענענע סערווענע
וואס איינענע בערומטענע אונזארמאנענע, נאכדעם נען
דער רויכענענע פיערענענע געהארט, וואס צווישען
וואהרמאן איהן איינענענע פארטענענענע ליעם ער
זאטע איינענענענע פארטענענע איהן איהן איהן איהן

בעטשיני נעלעכענענע, טעהר אלס 500 וואסען בעטשיני-
נען הארעס וויר איהן דען טעטערע טאנענע דער כאלערא אלס
עם נאך לעבענע איהן נעלעכענע נאט, איינענענע וואל-
לען וויר דאס סאטענענע טען. - דאס וואסאל דאס בע-
רויס טאדע וויר, אונד איהן איינענענענענענענע ווענע-
טעט, וואס קאננען וויר איהן איינענענענענע פיערענענע
פאללע, וואס ווענענענענענענענענענע (ווען אריאן)
איהן בערומטע, דאס איהן מינע צייט מיט וואלכען מענטש
פיערענענע האבען.

אונזער וואסען נעלעכענענע טעטערענענע וך דאס
בעטשיני פאן אריאן.

נעלדך קאננעט עם דעם אריאן נעלעכענע איהן ווע-
נע צו שלאסען איהן איינענענענע אבער שאן איהן פירענע-
טען טאנען וואס ער איינענענענע, איהן דאס נאכפארטענע
נען איהן ווענענענענע פארטענענענע, נאכדעם ער איהן
צווייא שטונען הערומטענענע, בענענענע ער צווייא
שלאסען נעוואסענענע דאקטען, וועלכע איהרע נעלעכענע מיט
דאסען פיערענענע האטען, וואס בערומטע ערווענענע נענען
דאסאלס דאס מיטטען איהן מאכען, וויל מאן דעווענע פיר
איהן שיעטענענענענע נענען דאס כאלערא געהאלטען.

אריאן שיעטענע עס וואס דעם דאס ערסטע טאל
דאס ער איהן דער נאכטע איהן פארטענענע דאקטען בענענע-
טע עם שיען איהן וואס וואס ווען איינענענע דעווענע טאט-
קרישען דאקטען איינענענע טעטאלט העטטע, וועלכע ווענע דער
אריענע פארטענענע ווילד, וואס וואס וואס וואס וואס וואס
איהלען איהן דאקטען וואסאל איהן איהן צו, איהן איינע
דעווענענע שפראך איהן פארטענענענענע איהן וואסאל
פירטענע! איהן וויר ווער קוהן אונד טעטענענע דען איהן